

HE 310/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista

Suomen Hammaslääkäriliiton lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle

Suomen Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta esittää seuraavat huomiot HE laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista:

1 § Lain tarkoitus

Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut, että perustuslain 19 §:n 3 momenttiin kiinnittyvät sosiaali- ja terveyspalveluista perittävät asiakasmaksut eivät saa olla niin suuret, että ne siirtäisivät palvelut niitä tarvitsevien ulottumattomiin. Ehdotettu laki toteuttaisi osaltaan perustuslain 19 §:n 3 momenttiin sisältyvää perustuslaillista toimeksiantoa. Perusteluissa todetaan myös, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkailta perittävät asiakasmaksut muodostavat melko pienen osuuden sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksesta.

Vuonna 2015 asiakasmaksuilla rahoitettiin noin seitsemän prosenttia kunnallisista sosiaali- ja terveyspalveluista. Suun terveydenhuollossa asiakasmaksuilla rahoitetaan toimintaa kuitenkin huomattavasti tätä enemmän, noin 30 % käyttökustannuksista. Väestön tarvitsemien suun terveydenhuollon palvelujen osalta lain tarkoitus edistää oikeutta riittäviin ja yhdenvertaisiin sote-palveluihin toteutuu siten merkittävästi huonommin kuin muissa sote-palveluissa.

Hammaslääkäriliitto esittää, että asiakasmaksujen merkittävä osuus suun terveydenhuollon palveluissa todetaan perusteluissa.

5 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen

Esitetty nykyisestä selkeytetty periaate on hyvä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan taloudellinen asema ei saa olla esteenä palvelujen saamiselle, eivätkä asiakasmaksut saa siirtää palveluja niitä tarvitsevien tavoittamattomiin. Suun terveydenhuollon korkeat maksut voivat olla este palvelujen saamiselle. Mahdollisuus maksujen alentamiseen ja myös perimättä jättämiseen tulee saada osaksi järjestelmää.

On kuitenkin huolehdittava, että etenkin pienten tuottajien hallinnollinen taakka ei kasva.

9 § Maksuttomat terveyspalvelut

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetään, että maksuttomia terveyspalveluja ovat terveydenhuoltolain 13 §:ssä säädetty terveysneuvonta ja terveystarkastukset lukuun ottamatta ehdotetun lain 17 §:ssä tarkoitettua suun terveydenhuoltoa. Suun terveydenhuollon terveysneuvonnasta saisi näin ollen periä maksun silloin, kun kyse on ehkäisevään hoitoon kuuluvista toimenpideluokituksen SC-ryhmän suun terveyden edistämisen toimenpiteistä. Tällainen toimenpide on esimerkiksi SCA02, joka THL:n ylläpitämässä toimenpideluokituksessa määritellään seuraavasti:

Sisältää mm. terveysneuvontaa (mm. tupakka ja alkoholi), ravintoanalyysin, omahoidon opetuksen, tarpeellisen fluorikäsitteilyn tai muun vastaavan käsittelyn, plakin ja plakkirentientien poiston sekä ehkäisevän hoidon arvioinnin n opetuksen, tarpeellisen. Kesto vähintään 20 minuuttia. Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta 8,40 euroa.

Maksullisuus on vastoin sekä koko lain tarkoitusta että perustuslakivaliokunnan kannanottoja. Suu- ja hammassairauksien yhteyksistä muihin yleisiin sairauksiin on vahvoja näyttöjä. Sairaudet myös kasaantuvat heikommassa asemassa olevaan väestönosaan. Näiden toimenpiteiden maksullisuus vähentävää yhdenvertaisuutta.

Hammaslääkäriliitto esittää, että myös SC-ryhmän toimenpiteet säädetään maksuttomiksi.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan vanhuspalvelulain 12 §:ssä säädetty hyvinvointia edistävät palvelut olisivat asiakkaalle maksuttomia.

Hammaslääkäriliitto haluaa tässä yhteydessä nostaa esille, että vanhuspalvelulain 12 §:ssä säädettyihin hyvinvointia edistäviin palveluihin tulee sisällyttää myös maksuttomat suunterveyttä ylläpitävät ja edistävät palvelut.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan pitkäaikaisen, sosiaalihuoltolain 21 §:n 4 momentissa tarkoitetun tehostetun palveluasumisen asiakkaalta ei perittäisi erikseen maksua maakunnan järjestämistä kuuluviin asiakkaan tarpeenmukaisista sairaanhoidon palveluista. On hyvä ja perusteltua, että säännös kattaisi myös suun terveydenhuollon palvelut.

Pykälän 1 momentin 10 kohdan mukainen säännös merkitsisi suun terveydenhuollon palvelujen maksuttomuuden laajennusta veteraaneille ja miinanraivaajille. Tämä on erittäin kannatettava esitys.

11 § Maksukattoa kerryttävät palvelut

Pykälän 1 momentin mukaan maksukattoa kerryttäisivät myös maksu 17 §:n 1 momentissa tarkoitetuista suun terveydenhuollon käynneistä ja 2 momentissa tarkoitetuista suun terveydenhuollon hoitotoimenpiteistä sekä maksu 18 §:ssä tarkoitetuista suun ja leukojen erikoissairanhoidon hoitotoimenpiteistä. Hammaslääkäriliitto pitää tätä perusteltuna muutoksena osana sote- ja maakuntauudistuksen lainsäädäntöä.

36 § Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido

Perusteluissa todetaan, että pitkäaikainen laitoshoido kattaa kaikki hoidon ja hoivan kustannukset sekä lisäksi muut asiakkaan peruselinkustannukset. Pitkäaikaiseen laitoshoidoon sisältyvät myös lääkkeet, jolloin asiakas maksaa niistä osana kuukausittaista hoitomaksua. Pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa kuukausittainen hoito- ja palvelumaksu sisältäisi kaikki sosiaalihuoltolain 21 §:n 4 momentin mukaiset palvelut sekä turvapalvelun ja muut tehostettua palveluasumista koskevat asiakassuunnitelmaan ja sen pohjalta tehtyyn palvelua koskevaan päätökseen sisällytetyt palvelut.

Hammaslääkäriliitto muistuttaa, että näihin palveluihin tulee sisältyä myös tarpeelliset suun terveydenhuollon palvelut.

Helsingissä 24.1.2019

Sirpa Tilander
Puheenjohtaja

Anja Eerola
Varatoiminnanjohtaja